

Сызынта
2 калчы

(CCTA).

фотобанка.

С. ФЕДОВА.

КЫРДЫК ДА ТЫН БОППУРОУОС

Дыссипилинэ туһунан хайыатынан кэпсэтинин түмүктүүбүт

ССКП Кийин Комитетин сэтиниктээзи (1982 с.) Пленумун түмүктөрүттэн үскөзөн тахсар сорукарынан сибээстөөн быйыл кулун тутар сагытыгар бийиги хайыал-патыгар дүүллөһүн бэрээдэгинэн «Дыссипилинэ туһунан кэпсэти-рин» диян рубрикада РСФСР үтүөлээх меха-низатора, ССКП чилиэни К. Н. Пестерев «Тын боппууро» диян сурута бэрээттэммитэ.

Онтон ыда икки аңарый авет. Ити кэмгэ бу мырдык да тын суол-талаах боппуурооска ха-йыалынан кэпсэтин ак-тивнайдык барда. Редак-ция үлэһиттөртөн албах суругу тутта, онтон 10 ордук боччумнаага ха-йыалска бэрээттэммитэ. Су-руктар автордарын орто-лорун кылал итээччи, икитини, профсоюз-най үлэһит, эмчит, ыч-чат наставнига, оскуола директор, совхоз бири-тодьиро, партийнай тэ-ригэ секретара, сельсо-вет исполкомун предсе-дателя, онтон да атын араас идэлээх уонна үлэ-лээх дьоннор бааллар. Кинилар бука бары дыс-сипилинэни, бэрээдэги бөрөгөтөр, үлэ эппи-тигэни үрдэтэр, көрдө-бүлү күүһүрдэр туһунан кэпсэтинни саамай сөт-төбүтүн, кинини кэм-гэ ордуу позостовуонан бахтылар уонна дүү-дүллөһөр боппуурооска

кэпсэ атинилэри кыллар-таатылар. Оройуоннаагы хайыат бу хампааннатын иккис аңара «Үлэ коллектив-тарын уонна кинилэр предпритиелары, уч-реждениелары, тэрилтэ-лэри салайыыга оруо-ларын үрдэтэр туһунан» ССРС Сокуонун быра-йаагы уонна тэрээһин-нээх, деловой, дыссипи-линэни бэрээдэги про-изводство бастыннарын республика бары үлэ-һиттэригэр аһаас су-руктарын дүүллөһүн кытта алытыа. Ол, бил-лэп турар, кэпсэтинни ордук байытта, кэпсэ-тин дийиттэти бирда.

Хайыатынан кэпсэти-гэ үлэ дыссипилинэ-тин, общественнай бэрээдэги бөрөгөтүү бири сүүрүн усулуобуйатынан арытылааһыны уонна ал-коголизмы утары охсу-һуу буолара бэлэттэнэ уонна бу дымалаа үлэ коллективтарын, общес-твенносты бүтүүнүн оруолларын тосту үрдэ-тин сорука туруорулуна. Бу үлэни аңардас арытыны атылааһыны бэрээдэктөөһүнүн (ол эмэи наадалаах!) мунгү-дур сатамнат. Ону сэр-гэ дьон үлэһит уонна озорор сирдэринэн итэр үлэни тийгэ быстыбат-тык, тийгиттэтик ыы-тыахха, сэрэтэр уонна сэмэлиир дьаһаллары кэ-дүүстээхтик туттоохха. Үлэ тэрээһини тупса-

рытык, режимни туту-һуука, оңорумтуотун үр-дэтингэ, дьонго сөптөөх үлэһит уонна озорор усулуобуйа тэрилтэ-тээх. Бу өттүнэн сорох сирдэргэ итэһэ өссө да элбэх. Кэпсэтин кыт-тылаахтара олоху-дья-һаагы хааччылыгы управ-ленниетин тыа сирдэри-нээги филиаллара кы-һын дьаһал тымнааһы-рыттан быһайаран үлэ-лээбэттэрин, бийыл Со-ловьев нойһилээгэр дет-сад үлэһиттэри кыра оҕолор сүөсүһүттэр на-һаа эрйидэммитэрин, о. д. а. туотарынан сэр-дээх сэмэһэһини оңор-дулар. Итинниктэр ин-никитин хатыланыа суохтаахтар.

Дыссипилинэ мол-то туруоруллубут үлэ эппитинэс намыһаар, хаһаайыстыбаннаа суох буолууга эмэи кестөр. Онуука чахчылары ары-йаа суогу адалыахха соп. Соловьев отделение-та Айма өрүс сүмү-гэр озорор, сыл ахсын элбэги оттуур. Оттон саас ахсын от аһылык манна ким хайа иһинэ бүтөр, сүөһү таһырды үүрү-лэр. Выйыл эмэи онуу буолла. Хомойуох иһин, итиник уонна «Мында-дайы» совхоз хаһа-йыстыбаннай үлэһиттэр баар атын итэһэттэргэ хайыат суруйууларыгар туһааннаах салайааччы-лар болломтого суох сы-һааннаһан дыссипилинэ

нэти суохтарын көрдө-дүлэр. Халык баарар кол-лективка дыссипилинэ проиизводство командир-дарыттан улахан туту-лустаах. Ол туһунан, чухуан, Бахыттан П. Решетников, Кытаанах-тан Н. Захаров сөпкө су-руйдулар. Совхозтар, тэ-ригтэлэр салайааччыла-ра, партийнай тэрил-тэлэр биригэдьирилэр, ээһеһөөдөр, ферма-лар старшайдарын кыт-та үлэ ураты болдом-уону уураллара, алын үлэ коллективтарын дымала турутар кинилэр эппитинэстэрин үрдэ-тиллэре наада.

Үлэ дыссипилинэни бөрөгөтүүгэ, производ-ство көдүүһүн үрдэти-кэ олохтоох хаһаайыс-тыбаннай салайааччылар, партийнай уонна общес-твеннай тэригтэлэр бири-кэ түмөһүн үлэһиттэрэ эрйидилэр. Бу өттүнэн Карл Маркс аатынан сов-хоз Мугудайдаагы отде-ленниеттар ытыллар үлэ туһунан ити совхоз профкомун председателэ А. Шинигин, бийгэ са-лайар биригээдэтин үлэ-тин түмүктөрүттөн дьы-уот, коммунальнай ха-һаайыстыба управление-тин тутууга биригэдьи-рэ ССКП райкомун чи-лиэни Г. Пестерев суруй-дулар. Ити коллективтар опяттара туһаанлыах-таах.

Бэрээдэ, дыссипи-

линэ боппуруоһунан бы-тархай, кыра суолталаах суох диян Дирин орто оскуолатын директора М. Сысоловти бигэргэтэ-эттэ. Ити, туох халык иһинэ, оскуолаһар уон-на ово учреждениеларын үлэһиттэр сыһааннаах. Үүнэр көлүөнэни итин, үөрэтин курдук уустук, эппиттээх дымалаа ту-һааннаах салаа специ-листара, төрөппүттэр, об-щественност ураты кы-һааннаахтык, этэргэ-дыты, кэлиһик сы-һааннаһар эбэрһинэс-тээхтэр.

Хас биригэдьиригэр, барыта бэйэбиттэн ту-тулуктаах дийитилэр кэ-псэтин кыттылаахтары олох-дьяах сулууспатын үлэһит И. Никифорова уонна наставник-ыан-ныксыт А. Собакина. Кырдыга да онуу кол-лектив, бүтүн общество коралынай-политическай турута хас биригэ үлэ-һиттэн, общество хас биригэ чилигиттэн бы-һаачы тутулуктаах. Ол иһин дьону кытта бири-гэһиттэн итэти-тонон үлэ-лээһин, кинилэр үөрүү-лэрин уонна хомолтоло-рун тэһигэ үлэһити-коллективтар, кинилэр салайааччыларын ытык иэстэра.

Оройуоннаагы балы-һа фельдшера Е. Попова бэйэтин сурутар үлэ дыссипилинэни бөрө-гөтөр иһин охсуһуу бири-гэһиттээх, быстах

хампааннаа буолбатаһын тоһоһолоһон бэлэттэ-тэ ССКП КК сэтиниктээзи Пленумун кэнигиттан бу боппууроос сир ахсын кэлиһик дүүллөһүлү-битэ, чопчу дьаһаллар ырытылаан ыһаһуула-буттара. Ол тынан бары кэлиһик кэмгэ сорох сирдэргэ уостуу, уосху-йуу баар буолуох, урук-кулуу үлэһити сал-һаах курдук буолар бар-да диян дыккенини ба-ра олохтоох. Кыстал буолбатах, сорох коллек-тивтарга үлэ режимни кыратык уларытыы үлэ-гэ тахсыы таабыды оңо-руу эрэ курдуктарынан мунурданыы таһыста. Ону кэниһи ытыллы-быт бөрөһиэркэлэр рей-дэлэр эмэи көрдөрдүлэр. Туһааннаах партийнай уонна профсоюзнай та-ригтэлэр манн көрүөх, көмөрүөх тустаахтар. Бу сүмкэи суолталаах дымалаа итиник ту-тах, быһымах сыһан таһаарылыы суохтаах.

Түмүктөөн эттөххэ, дыссипилинэ туһунан хайыат саралаабыт кэ-псэтингэ бары үлэ кол-лективтарын, партий-най уонна профсоюзнай тэригтэлэргэ быһаан-наахтык, араас орут-тэтик салһанара наада. Оччоһо эрэ партийнай, государственнай уонна үлэ дыссипилинэни бөрөгөтүүгэ партиа кыр-дык да тын суолта-лаах көрдөбүлэ олоххо кылларыллыа.

Үлэ дыссипилинэни, производственной дыссипилинэни бөрөгөтүү боппууроостарыгар лекциялар, дакылааттар, бэсидэлэр биримизеринэй тематикалара

В. И. Лейн, ССКП үлэ социалистическай дыссипилинэни туһу-наа. Вийиги олохпут төрүгэ — үлэ. «Үлэ дыссипилинэ-тин сааһа бөрөгөтөр уонна норуот хаһаайы-стыбатыгар кадрдар кэ-лэ-бара турууларын ач-чаттар туһунан» ССКП Кийин Комитетин, ССРС Министрдарын Советын уонна ЦСБКС 1978 сыл ахсынны 13 күнүгэри уураахтара. ССРС Конституцията улаһиттэр үлэһэ быраап-тарын уонна эбэрһинэс-тэрин туһунан. ССРС Конституцията үлэ дыссипилинэни туһунан. Үлэ коллективтарын уонна кинилэр пред-притиелары, учрежде-ниелары, тэригтэлэри са-лайыыга оруолларын үр-дэтэр туһунан ССРС Со-куонун бырайыагы ту-һунан. Дыссипилинэ уонна тэрээһинээх буолуу — сүүрүн резервалар. Үлэ дыссипилинэни бөрөгөтүүгэ асоциалисти-ческай куоталаһыы оруола.

Плановай, технологи-ческай уонна государс-твеннай дыссипилинэни бөрөгөтүүххэ. Сознательнай дысси-пилинэни бөрөгөтүүгэ партийнай тэригтэлэр оруоллара. Коммунистар созна-тельный дыссипилинэ-ни бөрөгөтөр иһин хам-сааһын ийикки күөһүгэр. Выдаан — производство халбаннаабаат сокуон. Үлэ биригэһитин ха-рыстыахха. Туох барыта дысси-пилинэнигэр саалаһар. Бэрээдэ — дымалаа комелһөөччү. Производ-ство бэрээдэги бөрө-гөтүүххэ. Күннээри үлэ режи-мин тутуһуохха. Дыссипилинэни бөрөгөтүүххэ, үлэ кө-дүүһүн үрдэтээххэ. Үлэ уонна производ-ственной дыссипилинэ-ни бөрөгөтүү — произ-водство резерват. Партия XXVI съезин уонна ССКП Кийин Ко-митетин ыам ыйынаагы итинэи сэтиниктээзи (1982 с.) Пленумнарын уураахтарыгар сөп туба-һиннэһэн производство көдүүһүн уонна үлэ

хаачыстыбатын үрдэти-сорукара. Рабочай чингэ. Урдук көрдөбүл — дыс-сипилинэни бөрөгөтүү махтат. Туох бэлэттэммитэ ба-рыта хайаан да толорул-луохтаах. Дыссипилинэ кини-хэ барытыгар булгуччу-лаах. Холобур буолар дыс-сипилинэни бөрөгөтүү кол-лектив иһин охсуһуу. Коллективнай бөрөгөт уонна үлэ дыссипилинэ-нэти. Критика — дыссипи-линэни бөрөгөтүү ин-тин көдүүстээх средст-вота. ССКП Кийин Комите-тын сэтиниктээзи (1982 с.) Пленума плановай, технологическай уонна государственнай дысси-пилинэни бөрөгөтүү туһунан. Соруахтаммыт дымала-һини эппитинэстээх буолууну бөрөгөтүүххэ. Рабочайдар уонна су-лууспалаахтар дыссипи-линэ иһин эппитинэс-тэра. Үлэ дыссипилинэни бөрөгөтүү уонна үлэ төлөбүрүн тупсарыы.

Үлэ дыссипилинэни уонна үлэ хаачыстыбата. Дыссипилинэни бөрөгөтүүгэ биригээдэ оруола. Үлэ дыссипилинэни бөрөгөтүүгэ бастыг про-изводственной опыт оруола. Бастыннар ситиһилэ-рэ — барыбытыгар холо-бур. Үлэ нуоризалара уонна үлэ дыссипилинэни бөрөгөтүү. Социалистическай олох-сирэ уонна үлэ дысси-пилинэни. Үлэ дыссипилинэни уонна үлэ оңорумтуотун үрдэтин. Үлэ дыссипилинэни уонна үлэ механизациялаһын, автоматизациялаһын. Үлэни научнайдык та-рийин уонна үлэ дыс-сипилинэни. Үлэ дыссипилинэни бөрөгөтүүгэ биригээдэ-нан бэрээдэһини оруо-ла. Рабочай кадрдары үлэ-гэ олохсутууга биригээ-дэһин бэрээдэһини оруола. Биригээдэһин бэрээдэ-һин олоххо киирер. Тыа сиригэр биригээ-

дэһин бэрээдэһини. Эдэр көлүөнэни идея-най үлэни таптыгыра, үөрэхтээх буоларга ит-тиэххэ. Кадрдар кэлэ-бара ту-рууларын ачатыы уон-на олохсуйбут үлэ кол-лективтарын тэрийин проблемалара. Политическай — итэр үлэ уонна үлэ дысси-пилинэни. Үлэ дыссипилинэни уонна хааччыыны са-лааһарын үлэһитин ре-жимин уларытыы. Табаарыстыы суут. Үлэ биригэһитин туһа-ныыны тупсарыы уонна мунуулаһары, сүбэ му-ныахтары, семинардары ытыгыны бэрээдэһэ-һин. Бородууксуйаны си-тимнэһэр үлэһиттэргэ биригэ дыссипилинэ-тин бөрөгөтүүххэ. Сы-рьенан, матырыйалла-рын халһаһыыны тупсарыахха. Дуоһабарлаах эбэрээ-дэһибиэрли чуолнайдык толоруу — сокуон. Тутуу урдук хаачыс-тыбалар — рабочай махтэһин. Үлэ дыссипилинэни бөрөгөтүүгэ коллектив

күүһэ. Үлэһит куотаччыла-ры, бөрөгөтүүсүтэри уонна итирикситтэри утары охсуһуохха. Чингэ, албан ааты-үлэһит. Үлэ үөрүүтүн туһунан. Хаалһылаага суох үлэһиттэ. Бүтүгүнү рекорд — сар-сынны нуорма. Пятилетка хас бири-дир күнүгэр — үлэ үрдүк оңорумтуотун уонна ха-чыстыбатын. Үтүө суобастаах үлэ-олох уйгунун төрүтэ. Пятилетка, үһүс сыл. Ас-үөл программата, олоххо кылларын суолта-ра. Үлэ көдүүһэ уонна хаачыстыбата. Народнай депутаттар Советтара уонна үлэ дыс-сипилинэни. Үлэ уонна производ-ственной дыссипилинэ-ни бөрөгөтүүгэ проф-союзтар оруоллара. Иллан биригэ — бийи-ги баайбыт. Үлэ дыссипилинэни бөрөгөтүүгэ комсомоль-скай тэригтэлэр сору-кара. Үлэ социалистическай дыссипилинэни ит-тингэ пропаганда маас-сабий средстволарын оруоллара. Урдук дыссипилинэ-ситиһилээх үлэ төрү-тэ. ССКП обкомун пропа-ганда уонна агита-цияда отдела.

БЫБАРДААЧЧЫЛАР ЭТИЛЭРИНЭН

К. МОРГУНОВА

БАСТАКЫ ОГУРСУДАР

Н. СЕРГЕЕВ

ПОЛИТИЧЕСКОЙ КНИГЗ БЫА

Д. ОБЕДИНА

ҮРДҮК ЫАМ МААСТАРДАРА

1389-уу кг үүгү ыабыт Л. Н. Гадельшина уомна 1185-тин кг ыабыт А. Н. Итушкина (иккиэн «Нерюнгри» совхозтан) бэс-таан илэллэр.

ШЕФТЭЭХТЭРБИТ КОМӨЛӨРӨ

новской салалтатын 4 нийслэлх би-
ригэдэ «ИЭСЛКС 50 сыла» уонна Куу-
лума фермалар тастарыгар ныйрай ту-
рар площадаларын тутан биэрдэ. Си-
биэйэй салгынгга тахсыбыт ныйрайдэр
биллэрдик төлөнүйэн эрэллэр.

Отделение сүөсүүгүтэрэ шөфтөөхтэри-
гэр нахталара улахан.

М. ЛУКОВЦЕВ, Эрилик
Эристини азынан совхоз

БЭЛЭМГИТ ХАЙДАҒЫЙ?

Сотурутаагыта сельсовет исполкома нэһилиэк общественный тэрилтэлэрин сайыллыктарга быһах өрөмүөнү ыһтарга көмөлөһөрү сүрдүһтээтэ. Холбоһор, Ырыыс сайыллыктар өрөмүөнү Дириэ орто оскуолатын коллектива ыһтыахтаах. Мамнитиник муостатын сагалар дьыа, ынахтар турар мээстэлэрин көнөтүн ордэ үлэлэр ыһтыллыахтара, дизель турбуролуода. Сельсовет исполкомун уонна сельской Культура дьомтүн үлэһиттөрө Лампа сайыллыктар сүөсүбүттэр олорор дьыалалар өрөмүөнүөхтээхтэр. Мамна өссө эбии

РЕДАКЦИЈАТТАН. Кэ-
уэтима бытаан, оноруу-
тон сүөлүнү мэттирэнчи
көһөр кэм субу кэллэ.
Министэрлэр элчиннээх эби.

Аршылаахха М. И. Иванов сааһар коллектива көһүөхтэхэ Коммуна сайылыктар иһини квартиралары соторор дьэ, тутуутун иһиниһиһэх бырыггада сайылаахха көһүүтэ бүтэргэ соруктанан үлэнир. Оттон Сыланга урукку сайылыктар тутуулары өрөмүөннэһингэ дьоннор аһанан үлэни саралаан эрэллэр. Өрөмүөн бүтүөрүнэ сорок сайылыктарга электроиниһилары холботолсон автодоһкалары таньыныһа быһаһыһабыт.

РЕДАКЦИЈАТТАН. Көстөрүн күрдүң, бөлөмнөнүн
хэтиме бытаан; оңоһуллоохтаах өссө да элбөх. От-
тон сүөһүнү мэтчирэнкэ таһаарар, сайылыктарга
аһер кэм субу кэллэ, мый өрө аҥара - хаалла.
Миһастала эргиллиэх абим эһаһатаан маһаһаан

САҲА УЧАСТАККА

Бүгүн манш оройуон киинин таристаларын үлэститтэрэ субуотун-ньука тахсыбыттар. Ор-зук ээбэх киини вет-станция, ис дыһала от-дела, балыһа, культура үчүгээннеллэр. о.д.а.

Репортан

Совхоз бастайааннай биригээдэтүн биригээдэйро, агроном Е.Е. Ноговицыны көрсөм бийи- талаабайт, Кини эрдэ ма- тырыйвалынан хааччы- лыбанка, үлөйтүтэри сы- ныртаабанка үлө тәр- дылыбытын ахтар Кыр- дыга даваны онууу. Республика сорох халла- ныстыбеларыгар өгүрөү бастакы быһымытын ылы- нытара хайымы-үйэ бй акага буолуу.

Машна итарас-быһарас билигин дэрганы абыһарас суох. Олортон ордук боччумнаабыһаң ууну быһахтарар насас туруорулла илһигэ буолар. Оттон уу овууокка, биллэрини мураах, тыһын суолталаах. Насас өрөмүөн-

Сага сага кудук. Ову-
руох учаастага сүһүөдөр
турууттар, туруктаах
үүнүүнүн, бастатан туран,
оройус киинин олох-
тоохторун хааччылыы-
тыгар, атиллибинтин кур-
дук, өссө даҕаны элбэк
үмө ытыгылыыны, көмө
ториллини. Онуоха бас-
такы хардыа оҥоһулун-
на—бастакы сүмө илгэ-
дэх буор булла.

С. ПОПОВ

Оройуонга бастын
«ЫБСЛКЭС 60 сыла»
комсомольской - бычат
ферманы опытаах
мылныксыт, райсовет
депутата Марин Оси-
пова салаар. Кини
бир идрээхэригэр
үзэб үтүө суобастаах-
тык сыһыамылым хо-
лобурун көрдөрөр.
Кыһа фуражнай мы-
раһи ахсыттан кыстык
аасыт ыьдарыгар 866-
һыы, ол минтэр мууу
устарга 288-һыы кт
ыһах үлэһини мтга

СНИМКИ: М. Оси-

М. МАРТЬЯНОВ

